

5. Korte bespreking per soort.

5.1 Duikers - Gaviidae

-Roodkeel-/Parelduiker - *Gavia stellata/arctica*

Hoewel het totaal van 8720 ex. geen record was (nj.85 gaf hogere aantallen te zien), was het uurgem. (6.3) dat wél. Vooral het uurgem. in Wd was erg hoog (13.5), ZH was in vergelijking met vorige jaren normaal te noemen (1.7). 49% van alle vogels werd in Wd gezien (83% Z), 41% in NH (59% Z) en 10% in ZH (78% Z). In juli werd al 5x een duiker (3 Roodkeel, 1 Parel) gezien in NH. In aug werden slechts 4 ex. gezien, in sept waren duikers een regelmatig verschijning. Al vanaf half okt begonnen de aantallen in Wd op te lopen tot enige 10-tallen per uur, in NH werd dit niveau pas gehaald begin nov, in ZH half nov. De hoogste aantallen werden gezien van half nov tot begin dec en in de 2^e helft van dec. In de verschillende deelgebieden stemden de 'goede' dagen niet erg met elkaar overeen, blijkbaar waren het verplaatsingen over korte afstanden. Beste dagen: 0411 Tex(2hr) 195Z,10N 2412 Tex(2hr) 374Z,7N 2611 Hbz(4hr) 352Z,7N 2612 Hbz(7hr) 157Z,118N 2711 WeKa(2hr) 137Z,3N 2712 Tex(4hr) 192Z,79N 0612 Tex(3hr) 277Z,8N Hbz(5hr) 171Z,42N 18% van alle duikers werd op soort gedetermineerd. De verhouding Parel:Roodkeel was in Wd 1:86.5, in NH 1:27.0 en in ZH 1:7.2.

-IJJs/Geelsnavelduiker - *Gavia immer/adamsii*

1210 Tex 1Z 2612 Hbz 1Z

-IJJsduiker - *Gavia immer*

2211 Hbz 1ad.Z (aanvaard CDNA)

5.2 Futen - Podicipedidae

-Dodaars - *Tachybaptus ruficollis*

1310 Nwijk 1tp. 2211 Schev 1tp.
1910 Schev 2tp.

-Fuut - *Podiceps cristatus*

Een matig najaar voor de Fuut (n=7808; 5.6 ex./hr). 50% van alle vogels werd in NH gezien (65% Z), 37% in ZH (70% Z) en 13% in Wd (79% Z); slechts 13% van alle Futen verbleef ter plaatse. Was de Fuut in juli een onregelmatige verschijning, in sept en okt kon de soort al bijna dagelijks gezien worden. Een kleine piek rond half okt was merkwaardig te noemen, daar de aantallen in het algemeen pas vanaf begin nov begonnen op te lopen met een piek rond half nov, waarna de aantallen weer snel daalden en tot het eind van het jaar laag bleven. Beste dagen: 1610 Schier(6hr) 152Z,17N 1711 IJm(1hr) 155Z 1511 Hbz(3hr) 318Z,1N Nwijk(1hr) 250tp. Egm(2hr) 217Z,7N

-Roodhalsfuut - *Podiceps griseus*

Het totaal van 309 Roodhalsfuten was vrij redelijk. Meer dan de helft (173 ex.) werd in NH gezien, tegen slechts 43 ex. in ZH. Er waren 2 juli-gevallen: 2407Schev 1Z; 2707 Hbz 1N. In aug werd een 20-tal vogels gezien en vanaf sept werd de soort regelmatig vastgesteld. De maanden okt, nov en dec gaven in Wd en ZH een gelijkmatig voorkomen te zien; in NH kon men echter pieken onderscheiden in begin nov en eind dec. Als we naar het verschijningspatroon van de Roodhalsfuut in vorige jaren kijken, dan komt hieruit geen duidelijk beeld naar voren. Over het algemeen is het wél zo dat de aantallen het hoogst zijn in NH en Wd, doch doortrekpieken kunnen zowel eind okt, in nov of in dec vallen. Klimatologische dan wel andere oorzaken (buiten vorstvluchten)

zijn niet te vinden voor het plotselinge verschijnen van grotere aantallen Roodhalsfuten. Wel kan worden opgemerkt dat goede dagen voor deze soort niet samen hoeven te vallen met goede 'Futen-dagen'. Beste dagen: 1610 Schier(5hr) 19Z 2612 Hbz(7hr) 4Z,12N

-Geoorde Fuut/Kuifduiker - *Podiceps nigricollis/auritus*

Er werden slechts 42 'kleinere' futen genomen met in elk deelgebied een 10-tal waargenomen vogels. Van deze fuutjes konden 20 ex. als Kuifduiker en slechts 3 ex. als Geoorde Fuut gedetermineerd worden. Er was 1 aug-geval: 3108 1 spec. te Nwijk. Er waren geen juli- of sept-meldingen en slechts zeer weinig dec-meldingen. Veruit de meeste exx. werden in okt gezien. Meer dan 2 ex. per dag werden nooit gezien.

5.2 Stormvogelachtigen - Procellariidae

-Noordse Stormvogel - *Fulmarus glacialis*

Hoewel dagen met meer dan 1000 Noordse Stormvogels, zoals deze de laatste jaren een gewoonte schijnen te worden, dit najaar niet voorkwamen, was het totaal van 2737 ex. (uurgem. 2.0) wel het hoogste ooit na nj.83 en nj.85. Van dit totaal werd 53% in NH gezien en 44% in Wd. In ZH was de soort ouderwets schaars. Zoals gewoonlijk vloog een hoog %age naar N, nl. 85% van het totaal. Noordse Stormvogels waren regelmatig in NH en ZH te zien in juli en aug. Zoals tegenwoordig gebruikelijk werden in sept in enkele dagen 100-en ex. geteld, hoewel dit beperkt bleef tot NH. In okt en nov werden nimmer meer dan 10 ex. op een dag gezien. Uitzonderlijk was het grote aantal vogels dat gezien werd met NW-wind op 27 dec. Hieruit blijkt dat grote aantallen Noordse Stormvogels in elke maand van het najaar mogelijk zijn, maar volkomen onvoorspelbaar. Recente offshore-waarnemingen bevestigen dit beeld met een bijna voortdurende aanwezigheid van redelijk grote aantallen Noordse Stormvogels voor de Nederlandse kust (Sula 2:119-132; 1988). Bij 955 ex. (35%) werd iets van de kleurfase van de vogels opgemerkt. Hiervan bleek het overgrote deel (77%) tot de dubbellichte fase te behoren, terwijl bij 22% geen onderscheid gemaakt kon worden tussen dubbel- en enkellichte vogels. In totaal werden 13 vogels gezien, die tot één van de gekleurde fases behoorden, vnl. eind dec. Hiervan behoorden 4 ex. tot de dubbeldonkere fase, 1 ex. tot de enkeldonkere fase en 5 ex. tot de enkellichte fase. Beste dagen: 0709 Hbz(12hr) 102Z,574N 2712 Tex(5hr) 34Z,861N 2109 Tex(5hr) 5Z,79N Hbz(5hr) 8Z,318N Hbz(9hr) 49Z,117N,16tp.

-Grote/Kuhl's Pijlstormvogel - *Puffinus gravis/Calonectris diomedea*

2210 Hbz 1Z 2610 Hbz 1Z
0211 Hbz 1N

-Kuhl's Pijlstormvogel - *Calonectris diomedea*

2910 Hbz 1N (aanvaard CDNA)

-Grote Pijlstormvogel - *Puffinus travis*

0211 Hbz 1N (aanvaard CDNA)

-Grauwe Pijlstormvogel - *Puffinus griseus*

Slechts een mager aantal van 105 ex. werd dit najaar gezien. In juli werd reeds een 2-tal ex. opgemerkt: 0307 Hbz 1N; 0507 Egm 1Z, met daarna enkele waarnemingen in eind aug. Begin sept leverde voor Wd en NH redelijk wat gevallen op, doch na deze periode werd slechts af en toe tot begin nov een ex. gezien. De laatste waarneming

viel op 1912: Bloem 1Z. Beste dagen:
0209 Tex(3hr) 21Z 0709 Hbz(5hr) 9N

-Noordse Pijlstormvogel - *Puffinus puffinus*

Ook weinig Noordse Pijlen (n=74) werden dit najaar gezien en dan nog voornamelijk in NH (57 ex.). In juli werd de soort slechts op 2 dagen gezien: 0307 Hbz 1N; 0507 Egm 6Z. De enige dag waarop meer dan 10 ex. gezien werden was 2708. Vooral in sept waren relatief zeer weinig waarnemingen. De laatste waarneming viel op 2110: Nwijk 1N. Het betrof steeds de nominaatvorm. Beste dagen:
2708 Hbz(4hr) 11Z,17N 2010 Vlie(1hr) 5Z
Egm(2hr) 11Z,3N

-Stormvogeltje - *Hydrobates pelagicus*

2110 Hbz 1N (niet aanvaard CDNA)
0311 Hbz 1Z (niet aanvaard CDNA)
Het eerste gevalleidde tot flinke meningsverschillen tussen de waarnemers: een (nog) zeldzamere soort mag niet geheel uitgesloten worden.

-Vaal Stormvogeltje - *Oceanodroma leucorhoa*

Vooral door toedoen van 1 goede dag kan nj.86 goed genoemd worden voor het Vaal Stormvogeltje (n=102). De meeste meldingen (73%) kwamen uit NH, terwijl 41% van de vogels naar Z vloog. De eerste waarneming viel op 2708: Egm 1Z. Hierna werd in sept de soort regelmatig, doch vakk slechts enkele op een dag, gezien. In de eerste helft van okt ontbrak de soort, maar in de 2^e helft van deze maand werd meer dan de helft van het najaarstotaal gezien. Begin nov werden in NH ook nog regelmatig Vaaltjes gezien. De laatste waarneming viel op 3112: Tex 2Z. Beste dagen:
1910 Hbz(8hr) 9Z,1N,1tp. 2110 Hbz(4hr) 1Z,37N
2110 Tex(2hr) 9N.

5.4 Jan van Gent - *Sula bassana*

Was 1985 al een topjaar voor deze soort, nj.86 overtreft deze zelfs in ruime mate. Maar liefst 31.688 ex. werden vastgesteld (uurgem. 22.9). Evenals vorig jaar werd het grootste deel van de vogels in Wd gezien: 44%, tegenover 37% in NH en 19% in ZH. Erg gericht leken de bewegingen niet te zijn: in Wd vloog 53% naar Z, in NH 24% en in ZH 64%. In Wd werd ook een hoog percentage tp.-verblijvende vogels (9%), dikwijls fouragerend, vastgesteld. Tot de derde week van sept was het voorkomen van Genten onregelmatig en altijd in klein aantal. Hierna begonnen de aantallen op te lopen (in ZH vanaf begin okt) en piekten rond half okt, na het einde van de derde week van okt waren de vogels weer vrij snel verdwenen om tot eind dec nog onregelmatig te verschijnen. Een uitgebreide bespreking van het voorkomen van Jan van Gent in nj.85 en nj.86 vindt men in Limosa 60:105-110;1987. Hierin blijkt dat het exceptionele voorkomen van Jan van Gent samenhangt met grote aantallen Haring voor de (Texelse) kust in sept en okt. De leeftijdsverhouding over de verschillende deelgebieden was als volgt: Wd (53% op leeftijd gedetermineerd)-12% 1^ej., 20% 2^ej., 14% 3^ej., 12% 4^ej., 42% ad; NH (83%)-12% 1^ej., 25% 2^ej., 13% 3^ej., 14% 4^ej., 36% ad; ZH (65%)-16% 1^ej., 20% 2^ej., 10% 3^ej., 11% 4^ej., 43% ad. Beste dagen:
0510 Tex(2hr) 280N,1100tp.
1610 Tex(5hr) 1028N 1910 Nwijk(3hr) 1540Z
Hbz(6hr) 1846N 2010 Hbz(7hr) 815Z,635N
1910 Tex(6hr) 272Z,966N 2110 Tex(2hr) 1265N
Hbz(9hr) 325Z,883N

5.5 Aalscholvers - *Phalacrocoracidae*

-Aalscholver - *Phalacrocorax carbo*

Het totaal van 1034 ex. ligt ongeveer op het gewone niveau. Bijna $\frac{1}{2}$ (71%) van de waarnemingen kwam uit ZH. In ZH was er een piek te onderscheiden in begin aug, toen de vroege avonden enkele grote groepen opleverden. In dec waren de aantallen hier het laagst. In NH en Wd is geen sprake van een piekperiode, slechts een afname in nov en dec. Beste dagen:
2807 Vlie(2hr) 1Z,44N 1108 WeKa(1hr) 109Z
0608 Schev(2hr) 113Z,35N

-Kuifaalscholver - *Phalacrocorax aristotelis*

2507 Hbz 1ad.Z

5.6 Reigers & Lepelaars - *Ardeidae* & *Plataleidae*

-Kleine Zilverreiger - *Egretta garzetta*

1309 Schev 6N

-Blauwe Reiger - *Ardea cinerea*

Geen indrukwekkend totaal (n=243) voor deze reiger, met de meeste waarnemingen uit ZH. Meeste doortrek van half juli tot half aug; hierna slechts enkele gevallen. Beste dagen:
1107 Schev(1hr) 20Z 1108 WeKa(1hr) 19Z,3N

-Purperreiger - *Ardea purpurea*

1907 Hbz 1Z

-Lepelaar - *Platalea leucorodia*

3009 Egm 1Z

5.7 Eendachtigen - *Anatidae*

-Knobbelzwaan - *Cygnus olor*

2508 Schev 3tp. 1910 WeKa 2Z
0510 Bloem 2tp.

-Kleine Zwaan - *Cygnus columbianus*

2711 WeKa 41Z 2212 Hbz 3Z
0612 Tex 13Z

-Rietgans - *Anser fabalis*

0510 Hbz 5Z 2212 Hbz 23Z
1511 Egm 6Z

-Kleine Rietgans - *Anser brachyrhynchus*

1611 Hbz 5Z 0812 Tersch(2hr) 12Z,23tp.
2911 Tex 22Z

-Kolgans - *Anser albifrons*

2311 Tex 10Z 2212 Egm(2hr) 53Z,2N
2212 Hbz 42Z

-Grauwe Gans - *Anser anser*

Slechts 176 ex. gezien, het meest in ZH.
Beste dag: 1311 Nwijk(2hr) 79Z

-Brandgans - *Branta leucopsis*

1610 Hbz 1N 1411 Hbz 39Z
0211 WeKa 2N 1611 Maas 40Z

-Rotgans - *Branta bernicla*

Als we alle voorgaande najaren bekijken, blijkt nj.86 het beslist niet slecht te doen met een

totaal van 9733 ex. (uurgem. 7.0). Als we echter kijken naar de laatste 5 jaar dan kan dit totaal niet als hoog aangemerkt worden. Meer dan de helft van de waargenomen Rotganzen kwam uit NH: 58% tegenover 24% in Wd en 18% in ZH. 89% van de vogels vloog naar Z. Reeds in juli was er een waarneming: 2107 Hbz 4Z. In aug werden nog eens 2 waarnemingen gedaan. In de 2^e helft van sept werden al zeer veel ex. gezien, echter alleen in ZH en vooral in NH. Begin okt was er weer sprake van grote aantallen in NH, doch de piek in half okt werd uitsluitend op Schier vastgesteld. Nov en dec gaven kleine aantallen te zien. Beste dagen: 2409 Hbz(4hr) 1326Z 0410 Hbz(3hr) 705Z, 10N 0410 Huis(4hr) 1401Z 1610 Schier(6hr) 1267Z

-Nijlgans - *Alopochen aegyptiacus*

2807 Schev 1Z 3010 Bloem 1Z
0310 Schev 2Z

-Bergeend - *Tadorna tadorna*

Slechts een mager totaal van 1821 Bergeenden (1.3 ex./hr) werd gezien. Ook nu weer kwamen de hoogste aantallen uit NH: 55% tegenover 39% in ZH en 6% in Wd. Slechts 28% van alle vogels vloog naar Z; dit wordt natuurlijk verklaard door de N-waartse ruitrek in de zomer. Ook deze zomer kon de gebruikelijke ruitrek waargenomen, al was het in geringe aantallen en vrijwel uitsluitend in NH. Na de zomer werd de Bergeend nog regelmatig in klein aantal gezien in sept, okt en nov; dec leverde zeer lage aantallen. Beste dagen: 0607 Hbz(3hr) 67N 1407 Hbz(2hr) 64N 0907 Hbz(7hr) 250N 2407 Hbz(5hr) 10Z, 70N 1207 Maas(1hr) 84N In NH werd 53% op leeftijd gebracht (66% ad), in ZH 11% (49% ad) en in Wd 17% (72% ad).

-Smient - *Anas penelope*

Een buitengewoon slecht najaar voor deze soort (n=2671; 1.9 ex./hr). 50% van de vogels werd gezien in NH, 31% in ZH en 19% in Wd. De vlieg-richting in NH week nogal af van die in ZH en Wd; in NH vloog 25% naar Z, in ZH 86% en in Wd 88%. Uit juli bereikten ons slechts 2 waarnemingen. Vanaf eind aug was de Smient een regelmatige verschijning. In de 2^e helft van sept waren de aantallen iets groter, doch de aantallen bleven laag tot eind nov. Na 1 goede dag in ZH eind nov bleef het stil op het Smientenfront tot de laatste week van dec toen weer enige trek vastgesteld kon worden. Beste dagen: 2510 Ame(4hr) 78Z, 19N 2412 Tex(2hr) 101Z 2911 Nwijk(1hr) 432Z 3112 Hbz(2hr) 231Z 2212 Hbz(5hr) 55Z, 140N In NH werd 59% gesexed (m:v=1:1.5), in ZH 10% (m:v=1:1.2) en in Wd 53% (m:v=1:1.7).

-Krakeend - *Anas strepera*

Hoewel elke maand vastgesteld, ging het toch steeds om slechts enkele ex. (n=75). Meer dan 8 ex. per dag werden niet gezien. In totaal werd 45% gesexed (m:v=1:0.9).

-Wintertaling - *Anas crecca*

Ook de Wintertaling liet zich in beduidend lagere aantallen zien (n=14859) dan normaal. 47% van de vogels werd in ZH gezien (65%Z), 38% in NH (43%Z) en 15% in Wd (90%Z). In juli werden de talingen uitsluitend in NH gezien. Vanaf aug werd de soort het hele najaar door in klein aantal waargenomen. Echt sprake van een gepiekt voorkomen was er niet, of het zou de 2^e helft van okt moeten zijn. Beste dagen: 1910 Hbz(7hr) 50Z, 8N 2510 Ame(4hr) 57Z Schev(4hr) 61Z In ZH werd 1% gesexed (m:v=1:0.3), in NH 18% (m:v=1:2.1) en in Wd 11% (m:v=1:7.3).

-Wilde Eend - *Anas platyrhynchos*

Een bijna verwaarloosbaar aantal Wilde Eenden (n=548) werd vastgesteld. In ZH werd 48% van het totaal gezien, in NH 39% en in Wd 13%. 66% van alle vogels vloog naar Z. Hoewel de soort het hele najaar door gezien is, lag het zwaartepunt in okt en nov, in ZH werden ook in juli vrij veel Wilde Eenden gezien. Beste dag: 2911 Nwijk(1hr) 55Z In ZH werd 7% gesexed (m:v=1:0.9), in NH 29% (m:v=1:1.3) en in Wd 30% (m:v=1:0.9).

-Pijlstaart - *Anas acuta*

Er werden 827 Pijlstaarten gezien; voorwaar geen hoog aantal. Wd scoorde het best met 43% van het totaal tegenover 35% in NH en 22% in ZH. 87% van alle vogels vloog naar Z. De 2 topmaanden voor de Pijlstaart waren okt en nov. Buiten deze maanden werd de soort slechts onregelmatig gezien. Een duidelijke piek viel op 25 & 26 okt: op de 25^e vloog de vogels in Wd, terwijl de 26^e in NH en ZH redelijke aantallen opleverde. Beste dagen: 3108 Tex(2hr) 35Z, 45N 2610 Hbz(4hr) 107Z, 1N 2510 Ame(4hr) 230Z Schev(3hr) 86Z In Wd werd 42% van de vogels gesexed (m:v=1:2.0), in NH 53% (m:v=1:0.9) en in ZH 29% (m:v=1:1.1).

-Zomertaling - *Anas querquedula*

3107 Schev 1Z 2409 Hbz 1N

-Slobeend - *Anas clypeata*

Een matig aantal van 207 ex. werd gezien. Van dit totaal werd 54% in NH gezien, 43% in ZH en 3% in Wd. Van alle vogels vloog 47% naar Z. De soort werd in alle maanden waargenomen met de hoogste aantallen in de 2^e helft van sept en okt. In NH werd 65% gesexed (m:v=1:0.9), in ZH 0% en in Wd 71% (m:v=1:0.2).

-Tafeleend - *Aythya ferina*

Dat n.j.86 weinig eenden opleverde bewijst opnieuw de Tafeleend (n=226). Hiervan werd 46% in ZH gezien, 35% in NH en 19% in Wd. Van al deze vogels vloog 82% naar Z. In alle maanden in klein aantal waargenomen, er was geen sprake van een duidelijke trekperiode. In ZH werd 7% gesexed (m:v=1:0.4), in NH 80% (m:v=1:1.5) en in Wd 40% (m:v=1:1.8).

-Kuifeend - *Aythya fuligula*

Niet in grote getalen gezien (n=573). De meeste ex. in ZH (45%) tegen 42% in NH en 13% in Wd. In totaal vloog 70% naar Z. Het hele najaar door waargenomen met een lichte voorkeur voor okt. Beste dagen: 1310 Schier(2hr) 37Z 2412 Hbz(1hr) 60Z In ZH werd 16% gesexed (m:v=1:0.6), in NH 32% (m:v=1:0.8) en in Wd 21% (m:v=1:0.2).

-Toppereend - *Aythya marila*

Ook bij deze eend kunnen van een dieptepunt spreken; slechts 453 ex. werden gezien. Door toedoen van 1 goede dag werd het grootste deel in Wd gezien (43%); in NH werd 41% gezien en in ZH 16%. 74% van alle vogels vloog naar Z. Er was 1 juli-geval: 3107 Nwijk 2Z, en een handvol aug-waarnemingen. Vanaf half sept was de soort regelmatig te zien met de hoogste aantallen in okt en nov. Beste dag: 0812 Tersch(1hr) 93Z In Wd werd 23% gesexed (m:v=1:0.7), in NH 68% (m:v=1:0.5) en in ZH 23% (m:v=1:0.5).

-Eidereend - *Somateria mollissima*

Ook voor de Eidereend een laag najaarstotaal (n=12449; 8.9 ex./hr). Zoals gewoonlijk werden

de meeste ex. in Wd gezien: 78% (88% naar Z); in NH werd 16% gezien (29%Z) en in ZH slechts 6% (24%Z). Slechts 4% van alle vogels verbleef ter plaatse. Van juli t/m sept waren de aantallen in alle deelgebieden erg laag. Vanaf 12 okt kwam de trek in Wd plotseling op gang; bij Ame en Schier vond rond half okt massale W-waartse trek plaats. Op de 16^e was er ook in NH en ZH sprake van gerichte trek, alleen was deze wel N-waarts gericht! Hierna zwakte de trek weer snel af tot eind okt. In de 1^e week van nov liepen de aantallen weer op in alle deelgebieden. Hierna bleven de aantallen tot het eind van het jaar constant laag. Beste dagen:

1210 Ame(3hr) 1327Z 1510 Schier(1hr) 582Z
1310 Schier(2hr) 1623Z 212N
618N 1610 Hbz(6hr) 116Z,445N
Ame(2hr) 1239Z 1810 Ame(2hr) 621Z
In Wd werd 48% gesexed (m:v=1:0.63), in ZH 41% (m:v=1:1.6) en in NH 89% (ad.m:ov.m:v=1:0.20:1.94).

-IJseend - *Clangula hyemalis*

Slechts 40 ex. werden gezien, waarvan 18 in NH, 19 in Wd en 3 in ZH. De 1^e waarneming was op 2709 met 3Z te WeKa. De vogels in NH en Wd werden verspreid over de 2^e helft van okt, nov en dec gezien. Beste dag: 0812 Tersch(1hr) 8Z. 75% van de vogels werd gesexed (m:v=1:0.3).

-Zwarte Zeeëend - *Melanitta nigra*

Zowel numeriek (n=52110) als op uurgem.-basis (37.6 ex./hr) geldt nj.86 als een slecht najaar voor de Zwarte Zeeëend. Zoals gebruikelijk werden in Wd en NH de meeste zwartjes gezien, resp. 43% en 42% tegen 16% in ZH. In Wd vloog 72% naar Z en verbleef 2% tp. Voor NH was dit 42% en 15, voor ZH 55% en 9%. Echt omvangrijke verplaatsingen kwamen dit najaar niet voor. Zoals elke zomer waren ook nu de grootste aantallen in Wd te zien. In de periode half juli tot half aug werden op verschillende Wd-eilanden soms enige 100-en vogels gezien. Normaal gesproken verklaart men dit zomerverschijnsel met de bewering dat het hier om adulte mannelijke vogels zou gaan die boven het Waddengebied ruien. Deze bewering dient echter nodig herzien, of in ieder geval getoetst, te worden. Uit de opgegeven geslachtsverhoudingen blijkt namelijk dat adulte mannetjes absoluut niet in de meerderheid zijn; jonge mannetjes en vooral ook vrouwtjes worden ook in groot aantal gezien. Mogelijk gaat het hier om niet-broedende of onsuccesvol gebroed hebbende vogels. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen wat er van de lang vastgehouden aanname klopt. In ieder geval waren ook in NH eind juli en begin aug regelmatig grote aantallen te zien. In NH liepen de aantallen eind sept weer even op, in okt werden in Wd regelmatig redelijke aantallen Zwarte Zeeëenden, beide kanten op vliegend, gezien. De grootste, Z-waarts gerichte, verplaatsingen werden eind dec in alle deelgebieden vastgesteld. Beste dagen: 2807 Vlie(7hr) 1125Z,164N,3tp.
0708 Vlie(4hr) 941Z,152N,3tp.
0908 Tersch(2hr) 631Z,57N
2709 Hbz(5hr) 717Z,284N
1610 Schier(6hr) 697Z,892N,45tp,
2412 Hbz(2hr) 601Z,91N
2612 Hbz(7hr) 599Z,116N
In Wd werd 9% gesexed (m:v=1:0.82), in NH 26% (m:v=1:0.54) en in ZH slechts 5%.

-Grote Zeeëend - *Melanitta fusca*

Een matig najaar voor deze soort (n=922; 0.67 ex./hr). Van dit totaal werd 50% in NH gezien, 25% in ZH en 25% in Wd. In juli en aug werden slechts enkele waarnemingen gedaan, hierna werd de soort onregelmatig in klein aantal tussen de Zwarte Zeeëenden waargenomen. Slechts in begin nov (NH & Wd) en eind dec (ZH) was er sprake van grotere aantallen. Beste dagen:

0311 Tex(2hr) 38Z,2N 2712 Nwijk(1hr) 42Z,4N20tp
Hbz(6hr) 27Z,62N 2812 Nwijk(1hr) 18Z,50tp.
0411 Hbz(3hr) 3Z,29N
In NH werd 31% gesexed (m:v=1:0.32), in Wd 23% (m:v=1:0.43) en in ZH 13% (m:v=1:0.30). De gevonden sex-ratio lijkt niet erg reëel bij deze moeilijk te sexen soort.

-Middelste Zaagbek - *Mergus serrator*

Nj.86 kan zich bij de betere najaren scharen voor de Middelste Zaagbek (n=2135; 1.5 ex./hr). Maar liefst 56% werd in NH gezien, 30% in ZH en 14% in Wd. 70% van alle vogels vloog naar Z, met de minst gerichte trek in NH. Er was een 4-tal juli-waarnemingen en een 10-tal in aug. Na half sept was de Middelste Zaagbek een bijna dagelijkse verschijning. Op 3 nov kwam een plotselinge, massale, trek golf langs in NH en ZH. Deze dag met W-wind bleek ook al goed voor redelijke aantallen Grote Zeeëenden en Brilduikers. Hierna bleven de aantallen weer op een laag niveau. Beste dagen: 1310 Schier(2hr) 45Z,1N 0311 IJm(1hr) 46Z
0311 Hbz(6hr) 235Z,37N Nwijk(2hr) 257Z
In NH werd 66% gesexed (m:v=1:3.2), in ZH 26% (m:v=1:6.7) en in Wd 52% (m:v=1:5.4).

-Grote Zaagbek - *Mergus merganser*

0211 Hbz 1Z 1511 Hbz 2Z
0311 Nwijk 3Z 2412 Hbz 2Z
1211 Nwijk 3Z

-Nonnetje - *Mergus albellus*

2412 Hbz 1Z

-Brilduiker - *Bucephala clangula*

Wegens gebrek aan vorstdagen slechts een gering aantal Brilduikers (n=155). De meeste ex. werden in NH gezien en slechts 17 ex. in Wd. De 1^e vogels werden vanaf half okt waargenomen. De hoogste aantallen werden begin nov en in de 2^e helft van dec waargenomen. Hierbuiten was de soort vrij schaars. Beste dagen: 0311 Hbz(6hr) 13Z,5N 0311 Nwijk(2hr) 16Z,3N
In NH werd 71% gesexed (m:v=1:8.1), in ZH 67% (m:v=1:7.2) en in Wd 88% (m:v=1:2.2).

5.8 Meerkoet - *Fulica atra*

1408 WeKa 1tp. 2412 IJm 2tp.
2211 Schev 1tp.

5.9 Steltlopers - *Haematopodidae*, *Charadriidae* & *Scolopacidae*

-Scholekster - *Haematopus ostralegus*

Het totaal van 4300 ex. (3.1/hr) is niet hoog voor een najaar. De meeste vogels werden weer in ZH gezien: 54% (77% naar Z en 15% tp.) tegen 39% in NH (23% resp. 35%) en 7% in Wd (41% resp. 40%). Scholeksters werden gedurende het hele najaar gezien. De enige echte trek golf vond, zoals elke zomer, plaats van eind juli tot half aug in ZH. Het ging hierbij vooral om enkele avonden te Schev. Er werden geen vorstverplaatsingen vastgesteld. Beste dagen: 2807 Schev(4hr) 221Z 0608 Schev(4hr) 118Z
3007 Schev(1hr) 106Z 0708 WeKa(6hr) 121Z,6N

-Kleine Plevier - *Charadrius dubius*

3009 Hbz 1Z

-Bontbekplevier - *Charadrius hiaticula*

Er werden maar weinig Bontbekplevieren gezien (n=623), waarvan de meesten (74%) in ZH. De meeste ex. werden eind juli en begin aug gezien. Tot eind sept werden regelmatig vogels vastgesteld, hierna werden nog slechts enkelen gezien (laatste ex.: 2510 Ame 1Z). Beste dagen: 3107 WeKa(3hr) 51Z 0708 Nwijk(1hr) 31Z
0708 WeKa(6hr) 111Z,3N

-Strandplevier - *Charadrius alexandrinus*

2907 Hbz 2Z 0208 Hbz 1Z
WeKa 2Z 1408 Schev 1Z

-Goudplevier - *Pluvialis apricaria*

Slechts 274 ex. gezien. In elke maand waargenomen, maar vooral in aug en dec. Beste dagen: 2311 WeKa 50Z 0812 Hbz 42Z

-Zilverplevier - *Pluvialis squatarola*

Een mager totaal van 333 ex. Voornamelijk in eind juli en de 1^e helft van aug in ZH en Wd; hierna nog slechts zeer onregelmatig en slechts 1 dec-geval.

-Morinelplevier - *Eudromias morinellus*

0208 WeKa 3Z

-Kievit - *Vanellus vanellus*

Ook voor de Kievit een buitengewoon slecht najaar (n=4042; 2.9 ex./hr). 78% van de vogels werd in NH gezien, 20% in ZH en 2% in Wd. Er konden 4 duidelijke trekgolven onderscheiden worden: 10&11 aug, 13-15 nov, 8 dec en 22 dec. Hierbuiten werd de soort onregelmatig in klein aantal gezien. Zoals gebruikelijk vielen de trekgolven samen met O-winden. Beste dagen: 1008 Hbz(3hr) 383Z 0812 Hbz(3hr) 770Z
1108 WeKa(1hr) 214Z 2212 Hbz(2hr) 177Z
1511 Egm(2hr) 816Z Egm(2hr) 268Z

-Kanoetstrandloper - *Calidris canutus*

Hoewel niet zo goed als het voorgaande najaar, toch een alleszins redelijk totaal (n=2005). In NH werd 60% van alle vogels gezien, in ZH 36% en in Wd 4%. 73% vloog naar Z. In de 1^e helft van aug tekende zich een piek af, die in NH bescheiden bleef, doch in ZH redelijke aantallen opleverde. Een 2^e piek viel rond half okt in NH en ZH. Beste dagen: 0708 WeKa(5hr) 294Z 1910 Egm(2hr) 500Z, 45N
1610 Hbz(6hr) 200N Nwijk(2hr) 340Z
1910 Hbz(3hr) 140Z, 134N

-Drieteenstrandloper - *Calidris alba*

Een mager totaal van 1090 ex. In Wd en ZH werd resp. 43% en 40% van het totaal waargenomen, in NH slechts 17%. 39% van de vogels vloog naar Z en 49% verbleef ter plaatse. Ook voor deze soort bleek begin aug veel waarnemingen op te leveren van Z-waarts vliegende vogels. Vanaf half okt werden in Wd ook regelmatig aantallen van belang tp. gezien en in de 2^e helft van dec waren deze aantallen het hoogst. In NH werd op 22 dec zowaar nog een N-waarts trek golfje gezien. Beste dagen: 0708 WeKa(3hr) 65Z 2212 Hbz(4hr) 99N
1212 Tersch (1hr) 80tp. 2712 Schev(1hr) 89tp.

-Kleine Strandloper - *Calidris minuta*

1307 Hbz 1N 0308 Hbz 1Z
2307 Hbz 4Z 0708 WeKa 1Z
2907 WeKa 1Z 0709 Hbz 1Z
0208 Hbz 1Z

-Temminck's Strandloper - *Calidris temminckii*

2907 Hbz 1Z 2907 WeKa 1Z

-Krombekstrandloper - *Calidris ferruginea*

Een totaal van 39 ex. op 8 dagen, alleen in NH en ZH. De helft van alle waarnemingen op 1 dag: 0708 Hbz(1hr) 7Z; WeKa(3hr) 20Z. Een erg late waarneming was: 0211 Hbz 1N

-Paarse Strandloper - *Calidris maritima*

Er werden 333 ex. waargenomen, waarvan de meesten in ZH (80%) en géén in Wd. Van alle vogels verbleef 77% ter plaatse. Er waren vooral in ZH redelijk wat juli- en aug-gevallen. Hierna elke maand gezien met de hoogste aantallen in dec. Beste dag: 2412 Schev(1hr) 70tp.

-Bonte Strandloper - *Calidris alpina*

Slechts 1838 ex. waargenomen, waarvan 42% in NH, 24% in ZH en 34% in Wd. Van alle vogels vloog 66% naar Z. Buiten enkele pieken in begin juli (NH), begin aug (ZH) en half okt (Wd) waren de waarnemingen gelijkmatig over het najaar verdeeld. Beste dagen: 0907 Hbz(3hr) 136Z, 3N 1510 Schier(1hr) 315Z
0708 WeKa(6hr) 123Z, 1N

-Kemphaan - *Philomachus pugnax*

0807 Schier 1Z 0209 Tex 1Z
2607 Hbz 1Z 1309 Hbz 6N
1008 Hbz 3Z

-Bokje - *Limnocyptes minimus*

1909 Schev 1Z 2110 Nwijk 1Z

-Watersnip - *Gallinago gallinago*

187 Watersnippen is het schamele resultaat van dit najaar. De meeste ex. (80%) werden in NH gezien. In alle maanden waargenomen met slechts 2 uitschieters: 1511 Egm(2hr) 43Z 0812 Hbz(3hr) 58Z

-Houtsnip - *Scolopax rusticola*

2310 Hbz 2Z

-Grutto - *Limosa limosa*

Op verschillende dagen in juli en aug waargenomen in alle 3 de deelgebieden (n=81) met als beste dag: 0908 Hbz 24Z.

-Rosse Grutto - *Limosa lapponica*

Géén bijzonder najaar voor deze soort (n=1254). 60% van de vogels werd in ZH gezien, 31% in Wd en slechts 9% in NH. 69% vloog naar Z, in Wd verbleven ook redelijke aantallen ter plaatse (60% van het Wd-totaal). Buiten eind juli-begin aug werden nauwelijks aantallen van belang gezien. Beste dagen: 0408 Vlie(2hr) 5Z, 4N, 69tp.
WeKa(2hr) 244Z 0708 WeKa(5hr) 175Z

-Regenwulp - *Numenius phaeopus*

Een redelijk totaal van 858 ex. voor deze soort. ZH nam 57% van de vogels voor z'n rekening, NH 38% en Wd 5%. 91% van alle vogels vloog naar Z. Een regelmatige verschijning in juli en aug en schaars in sept. Ook nog 4 okt-gevallen uit ZH met als laatste melding: 2110 Bloem 4Z. Beste dagen: 0308 Hbz(3hr) 82Z, 1N 1508 Nwijk(3hr) 55Z
0708 WeKa(6hr) 103Z

-Wulp - *Numenius arquata*

Nj.86 leverde 716 Wulpen op. 41% werd in ZH gezien, 45% in NH en 9% in Wd. Van deze vogels vloog 85% naar Z. Evenals bij de Regenwulp werden de meeste ex. gezien in juli en aug. Hierna was het voorkomen onregelmatig en altijd in klein aantal. Beste dagen: 2207 WeKa(2hr) 3Z, 3N 2308 Hbz(4hr) 55Z

-Zwarte Ruiter - *Tringa erythropus*

1307 Hbz 1Z	1210 Hbz 2N
2607 Hbz 1Z	1710 Hbz 1Z
2508 Hbz 1Z	

-Tureluur - *Tringa totanus*

Een gering aantal van 909 ex. In ZH werd 73% van het totaal gezien, in NH 25% en in Wd 2%. Maar liefst 94% vloog naar Z. Ook voor deze steltloper was de periode juli-aug de trekperiode bij uitstek. Half sept werd echter nog een merkwaardig golfje in NH vastgesteld. Beste dagen:

2807 Schev(2hr) 276Z	1409 Hbz(1hr) 108Z
0208 WeKa(2hr) 55Z	Egm(1hr) 54Z
0308 Schev(2hr) 69Z,2N	

-Groenpootruiter - *Tringa nebularia*

Ook voor deze ruitersoort een gering totaal (n=58). Ook vooral in juli en aug gezien, met 3 sept-, 1 okt- en 1 nov-waarneming (0211 Hbz 1N). Beste dagen:

3107 Schev 9Z	3008 Hbz 9Z,1tp.
---------------	------------------

-Witgatje - *Tringa ochropus*

0208 Nwijk 2Z	0608 WeKa 4Z
Schev 1Z	1108 WeKa 3Z
0608 Schev 1Z	

-Bosruiter - *Tringa glareola*

1408 Schev 2Z

-Oeverloper - *Actitis hypoleucos*

Dankzij enige dagen met 'massale' trek in ZH toch nog een totaal van 436 ex. Maar liefst 97% werd in ZH gezien. Zoals hiervoor gemeld speelde de trek zich grotendeels af op een paar dagen in ZH rond eind juli- begin aug. Laatste waarneming: 2709 WeKa 3Z. Beste dagen:

3107 Schev(2hr) 11Z,115tp.	
WeKa(2hr) 81Z	0208 WeKa(2hr) 92Z

-Steenloper - *Arenaria interpres*

Nj.86 was zeker niet slecht in vergelijking met voorgaande jaren voor de Steenloper (n=2844). In NH werd 72% van alle vogels gezien (19% naar Z, 58% tp.), in ZH 27% (50% resp. 37%) en in Wd 1%. Het gehele najaar door aanwezig, doch in NH lopen de aantallen vanaf eind aug op, in ZH blijft de situatie het hele seizoen constant. Beste dagen:

1308 WeKa(2hr) 15Z,6N,81tp.
0410 Huis(4hr) 185Z,84tp.
2212 Egm(1hr) 137tp.
2612 Hbz(1hr) 114tp.

5.10 Jagers - *Stercorariidae*

-Middelste Jager - *Stercorarius pomarinus*

De influx van vorig najaar staat inschil contrast met de 44 ex., die nu zijn waargenomen. We moeten zelfs teruggaan tot 1974 om een nog lager seizoenstotaal te vinden (43 ex.). ZH leverde 19 vogels, NH 18 en Wd 7. In aug waren er al diverse waarnemingen, vooral eind aug in ZH; hierna volgden er nog 7 sept-, 14 okt-, 2 nov- en 3 dec-waarnemingen. Beste dag:

3108 WeKa(2hr) 2Z,3N

Bij 73% van alle vogels werd iets over het kleed genoteerd; hiervan bleek 63% jonge vogels te betreffen, 34% adult lichte fase en 1 ex. werd opgegeven als adult donkere fase (0209 Schev 1Z, géén beschrijving, niet aanvaard).

-Kleine Jager - *Stercorarius parasiticus*

Kleine Jagers waren relatief ondervertegen-

woordigd dit najaar (n=1237; 0.89 ex./hr). In NH werd 63% van dit totaal gezien (15% vloog naar Z), in ZH 22% (59% Z) en in Wd 15% (55% Z). Na een 10-tal juli-gevallen was de Kleine Jager regelmatig te zien in aug. Eind aug vond zelfs de enige, en wel zeer grote, piek plaats van dit najaar. Deze werd alleen in NH opgemerkt. Bij een dergelijke vroege doortrekpiek zou het moeten gaan om vogels van Schotse origine (zie Stegeman in CvZ-najaarsverslag,nr.28;1986). De piek, die soms plaats vindt rond eind sept/begin okt en uit Scandinavische vogels zou bestaan, werd dit najaar niet vastgesteld. Na eind aug liepen de dagtotalen zelden tot boven de 20 op en na half okt daalden de aantallen abrupt om in nov (5x) en dec(2x) nog slechts enkele waarnemingen te leveren. Laatste ex.: 2212 Schev 1Z. Beste dagen:

2708 Hbz(10hr) 16Z,200N	2808 Hbz(7hr) 7Z,45N
Egm(2hr) 17Z,36N	2109 Hbz(9hr) 3Z,35N

In Wd werd bij 52% van de vogels iets over het kleed genoteerd; hiervan was 57% jong, 34% adult licht en 9% adult donker. In NH waren deze waarden 41% (46%,40% resp.14%) en in ZH 51% (50%, 41% resp. 9%).

-Grote Jager - *Stercorarius skua*

Met 146 ex. valt nj.86 in de middenmoot voor de Grote Jager. Veruit de meeste ex. werden in NH gezien: 64% tegen 25% in Wd en 11% in ZH. Van alle vogels vloog 44% naar Z. De 1 Grote Jager vloog op 1707 bij Nwijk. Op 2007 werden te Hbz al 4 ex. gezien. Ook aug leverde de enige Grote Jagers op met, evenals bij de Kleine Jager, een top in eind aug. Hierna regelmatig gezien tot in nov met nor eens 6 dec-waarnemingen. Laatste melding: 3112 Tex 1N. Beste dag: 2708 Hbz(9hr) 1Z,19N; Egm(2hr)2Z,6N. Bij 16 ex. werd de leeftijd genoteerd; hiervan waren 2 ex. adult en de rest jong.

5.11 Meeuwen & Sterns - *Laridae*

-Zwartkopmeeuw - *Larus melanocephalus*

0307 Hbz 2ad.Z	1310 Tersch 1 2 ^{cy} .Z
1207 Maas 1ad.tp.	1810 IJm 1ad.tp.
1608 WeKa 1 2 ^{cy} .Z	2311 WeKa 1 2 ^{cy} .Z
2109 Schev 1 1 ^{cy} .N	2712 Schev 1 1 ^{cy} .tp.
0510 IJm 1 1 ^{cy} .tp.	

-Dwergmeeuw - *Larus minutus*

Een doorsnee najaar voor deze prachtige soort (n=5216; 3.8 ex./hr). 44% van het totaal werd in NH gezien, 38% in ZH en 18% in Wd. 77% van alle vogels vloog naar Z. In juli en aug werden onregelmatig Dwergmeeuwen gemeld. In okt werden in NH en ZH de hoogste aantallen gezien met 1 topdag. Opvallend was dat op deze dag te Maas zeer grote aantallen gezien werden, terwijl noordelijker gelegen posten nauwelijks wat zagen. Dat Maas voor deze soort een goede post is, is in voorgaande jaren al vaker opgevallen. In NH en Wd werden ook in nov nog redelijke aantallen gezien en in Wd ook nog in dec. Beste dagen:

2110 Hbz(6hr) 3Z,403N	2211 Hbz(5hr) 237Z,1N
2610 Maas(6hr) 1148Z	1412 Tex(2hr) 154Z
2211 Tex(3hr) 71Z	

-Vorkstaartmeeuw - *Larus sabini*

2611 Hbz 1 1^{cy}.Z

-Kokmeeuw - *Larus ridibundus*

Hoewel nj.84 en nj.85 een hoger aantal Kokmeeuwen opleverden, was dit najaar ook zeer goed te noemen (n=44408; 32.0 ex./hr). Ditmaal werden de meeste Kokmeeuwen in ZH gezien:44% (hiervan vloog 83% naar Z) tegen 38% in NH (92% Z) en 18% in Wd (95% Z). Hoewel Kokmeeuwen het hele seizoen door regelmatig

aanwezig waren, valt de trek vrij goed in een aantal duidelijke doortrekperiodes in te delen. De 1^e trek golf vond plaats op 23 juli te NH, de 2^e op 26 (NH) en 28 juli (ZH). In aug vonden trekgolven plaats op de 6^e (ZH en vooral Wd) en de 14^e (ZH); op 5 okt vond massale trek plaats in alle deelgebieden en op 14 okt een kleinere piek in NH en Wd. Op 2 nov was het weer raak in NH en van 11 t/m 16 nov werden dagelijks redelijke aantallen Kokmeeuwen gezien in NH en ZH. De laatste, kleine, piek werd op 8 dec vastgesteld te NH. Beste dagen: 2307 Hbz(5hr) 2775Z,1N 0510 Tex(2hr) 2033Z,3N 2607 Hbz(8hr) 1092Z,13N Hbz(5hr) 1937Z,5N 2807 Schev(4hr) 2520Z Bloem(4hr) 2089Z 0608 Tex(2hr) 592Z 0211 Hbz(9hr) 1427Z,14N 1408 Schev(4hr) 1281Z
In ZH werd 35% van de vogels op leeftijd gebracht (96% adult, 1% 2^ecy., 3% 1^ecy.), in NH 77% (89%, 1% resp. 10%) en in Wd 57% (80%, 1% resp. 19%).

-Stormmeeuw - *Larus canus*

Hoewel niet zo goed als het extreem goede nj.85 was nj.86 toch goed voor de Stormmeeuw (n=18032; 13.0 ex./hr). In NH werden weer de meeste Stormmeeuwen gezien (of geteld?): 78% (63% naar Z, 3% tp.), tegen 19% in ZH (73% resp. 15%) en 3% in Wd (88% resp. 0%). Stormmeeuwen werden het hele najaar regelmatig gezien. In juli werden vrij grote aantallen gezien in NH, waar-schijnlijk uitvliegende vogels van de kolonie te Schoorl. De maanden nov en dec leverden duidelijk de meeste trek op in ZH en vooral in NH. Beste dagen: 0907 Hbz(7hr) 71Z,534N 2211 Hbz(6hr) 762Z,22N 0211 Hbz(9hr) 438Z,44N 2012 Hbz(4hr) 443Z,19N 0611 Hbz(8hr) 600Z,386N
In NH werd 99% van de vogels op leeftijd gebracht (85% adult, 8% 1^ecy., 7% 2^ecy., 0% 3^ecy.), in ZH 51% (85%, 10%, 4% resp. 1%) en in Wd 92% (76%, 13%, 10% resp. 1%).

-Kleine Mantelmeeuw - *Larus fuscus*

Geen schokkende aantallen van deze soort (n=15680; 11.3 ex./hr). In ZH werd 37% van het totaal gezien (92% naar Z), in NH 34% (64%) en in Wd 29% (74%). In NH begon de trek eind aug op gang te komen, na eind sept werden de aantallen echter al weer veel lager; in nov werden nog slechts enkele vogels gezien. In Wd zijn de aantallen al vanaf juli vrij hoog en blijven dat tot in sept; in okt werden nog maar weinig en in nov nauwelijks waarnemingen verricht. In ZH komen in juli ook al hogere aantallen voor, eind aug/begin sept is er sprake van een piek, maar daarna werden de aantallen plotseling zeer klein. Op 21 okt komt het dan opeens weer tot een grote piek, hierna werd de soort zowel in nov als in dec nog regelmatig gezien (m.n. te WeKa). Beste dagen: 0808 Tersch(3hr) 376Z,57N 2109 Hbz(9hr) 325Z,37N 2808 Hbz(8hr) 475Z,44N 2110 Bloem(3hr) 1860Z
In ZH werd 35% van de vogels op leeftijd gebracht (89% adult, 9% 1^ecy., 1% 2^ecy., 1% 3/4^ecy.), in NH 99% (85%, 12%, 2% resp. 1%) en in Wd 99% (93%, 6%, 0% resp. 1%).

-Geelpootmeeuw - *Larus cacchianus*

3108 Schev lad.tp. (CDNA)
2212 Hbz lad.tp. (aanvaard CDNA)

-Kleine Burgemeester - *Larus glaucooides*

2712 Schev 1 1^ecy.tp. (CDNA)

-Grote Burgemeester - *Larus hyperboreus*

1809 Schev 1 2^ecy.Z 1912 Hbz 1 1^ecy.Z
0311 Hbz 1 1^ecy.N 2812 Schev 1 1^ecy.N
1611 Maas lad.tp.

-Grote Mantelmeeuw - *Larus marinus*

Geen groot aantal Grote Mantels gezien (n=11923; 8.6 ex./hr). In NH en Wd werden de hoogste aantallen gezien: 43% in beide deelgebieden tegen 14% in ZH. Van alle vogels vloog 57% naar Z. Op een enkele uitzondering na kwam de trek van de Grote Mantelmeeuw vanaf eind sept op gang. In de 2^e helft van okt werden de hoogste aantallen gezien in NH en Wd. Ook in nov en dec bleven de aantallen nog redelijk hoog. Merkwaardig was de grote concentratie die werd vastgesteld bij Huis. Beste dagen: 2609 Huis(1hr) 1600tp. 2510 Ame(6hr) 1591Z,29N 2010 Hbz(7hr) 151Z,74N 2610 Hbz(8hr) 261Z,12N 2110 Hbz(6hr) 9Z,155N 2211 Tex(3hr) 9Z,220N
In NH werd 67% op leeftijd gebracht (79% adult, 16% 1^ecy., 3% 2^ecy., 2% 3/4^ecy.), in Wd 93% (76%, 13%, 6% resp. 5%) en in ZH 60% (82%, 14%, 2% resp. 2%).

-Drieteenmeeuw - *Rissa tridactyla*

Er werd slechts een gering aantal Drieteenmeeuwen gezien dit najaar (n=7412; 5.3 ex./hr). NH nam 39% van de waarnemingen voor z'n rekening (37% naar Z), ZH 32% (84%) en Wd 29% (72%). De soort werd pas vanaf half okt in aantallen van belang gezien. NW-stormen brachten eind okt, begin nov, begin dec en eind dec aantallen Drieteenmeeuwen onder de kust. Beste dagen: 2110 Hbz(5hr) 5Z,649N 0612 Tex(3hr) 256Z 2610 Maas(6hr) 538Z 3112 WeKa(3hr) 453Z 2211 Hbz(5hr) 239Z,83N
In NH werd 76% van de vogels op leeftijd gebracht (80% adult, 20% 1^ecy.), in ZH 31% (89% resp. 11%) en in Wd 70% (81% resp. 19%).

-Noordse Stern/Visdief - *Sterna paradisaea/hirundo*

Met nj.86 is het aantal 'noordse dieven' op een dieptepunt beland in de CvZ-annalen; er werden slechts 26222 ex. (18.9 ex./hr) gezien. In ZH werd 42% van het totaal gezien (83% Z), in NH 31% (85%) en in Wd 27% (91%). Diefjes werden vrijwel dagelijks gezien in juli, aug en sept om daarna nog slechts sporadisch in okt gezien te worden; in nov werden nog 6 ex. gemeld. Laatste datum: 2311Hbz 1 Visdief Z. Beste dagen: 0208 Hbz(5hr) 1695Z,145N 2108 Hbz(3hr) 925Z,14N 1608 Hbz(4hr) 730Z,178N Nwijk(4hr) 1065Z,278N 1808 Tex(2hr) 497Z,7N Schev(2hr) 605Z
In ZH werd 48% van de vogels als Visdief gedermineerd en 2% als Noordse Stern. In NH waren deze %ages resp. 51% en 3% en in Wd resp. 19% en 2%. Van alle Visdieven werd 51% op leeftijd gebracht (73% adult, 27% 1^ecy.); bij de Noordse Stern werd 75% van de vogels op leeftijd gebracht (70% adult, 30% 1^ecy.).

-Lachstern - *Gelochelidon nilotica*

2207 WeKa lad,Z (aanvaard CDNA)

-Reuzenstern - *Sterna caspia*

3107 Nwijk 2Z

-Grote Stern - *Sterna sandvicensis*

Een zeer laag aantal Grote Sterns (n=25524). Slechts nj.83 werd een lager uurgem. bereikt dan dit najaar (18.4 ex./hr). 41% van de vogels werd in Wd gezien (74% Z), 40% in NH (60%) en 19% in ZH (73%). In juli en begin aug werden grote aantallen Grote Sterns gezien. Het ging hier echter niet om gerichte trek; deze kwam pas na half aug op gang. In de hele maand sept bleven de aantallen hoog, in okt daalden de aantallen snel. In nov werden maar 6 waarnemingen gedaan, waarvan de laatste op 3011 viel: Tex 1Z. Beste dagen: 2007 Hbz(6hr) 291Z,1013N 0708 Vlie(4hr) 386Z,15N

2607 Hbz(9hr) 178Z,343N 1608 Hbz(4hr) 409Z,187N
0308 Vlie(1hr) 32Z,461N 2408 Tersch(2hr) 355Z
0608 Vlie(2hr) 416Z,29N 1309 Tex(2hr) 678Z,27N
In Wd werd 19% van de vogels op leeftijd ge-
bracht (83% adult, 17% 1 cy.), in NH 44% (84%
resp. 16%) en in ZH 6% (97% resp. 3%).

-Dwergstern - *Sterna albifrons*

Nj.86 was met 1328 ex. (0.96 ex./hr) lang niet
slecht voor de Dwergstern. In ZH werd 52% van
het totaal gezien, in NH 29% en in Wd 19%.
Van alle vogels vloog 92% naar Z. De meeste
vogels werden gezien in juli en aug, begin
aug was er sprake van een doortrekpiek. In
sept waren de aantallen al vrij gering en er
waren slechts 6 okt-gevallen. Laatste waarne-
ming: 3110 Bloem 1Z. Beste dagen:
0308 Hbz(2hr) 30Z,2N 0708 Hbz(3hr) 25Z
0508 WeKa(2hr) 45Z 1708 Tex(2hr) 45Z
0708 WeKa(6hr) 363Z

-Zwarte stern - *Chlidonias niger*

Een doorsnee-najaar voor deze soort (n=1059;
0.8 ex./hr). Veruit de meeste ex. werden in
ZH gezien: 72% tegen 23% in NH en 5% in Wd.
Evenals bij de Dwergstern viel in de eerste
dagen van aug een doortrekpiek waar te nemen.
Hierna werd de Zwarte Stern nog in klein aan-
tal gezien met in half sept nog een opmerke-
lijke N-waartse piek in ZH. Laatste waarne-
ming: 3009 Tex 1Z. Beste dagen:
0208 Schev(2hr) 100Z 0508 WeKa(3hr) 154Z
Nwijk(1hr) 26Z 1608 Hbz(4hr) 25Z,5N
0308 Hbz(2hr) 65Z 1309 Bloem(4hr) 20Z,86N

-Witvleugelstern - *Chlidonias leucopterus*

2308 Hbz lad.Z

5.12 Alkachtigen - *Alcidae*

-Alk/Zeekoet - *Alca torda/Uria aalge*

Alk/Zeekoeten werden ook dit najaar in groot
aantal gezien (n=8328; 6.0 ex./hr) en alleen
nj.85 gaf hogere totalen te zien. In NH werd
maar liefst 79% van de vogels gezien (9% naar
Z), in ZH 3% (71% Z) en in Wd 18% (30%Z). Na
een 10-tal waarnemingen in juli en iets meer
in aug, werden in sept al regelmatig Alk/Zee-
koeten gezien. Vanaf de 2^e helft van okt waren
regelmatig, bij W-winden, enkele 10-tallen
ex. per uur te zien in NH en Wd. Tijdens een
aanhoudende depressie in de eerste nov-week,
werden bijna dagelijks grote aantallen gezien
in NH. Hierna waren er nog trekgolven in half
nov (NH) en vooral eind dec (NH & Wd).
Beste dagen:

0411 Hbz(3hr) 11Z,552N 2612 Tex(3hr) 280N
0611 Hbz(8hr) 12Z,413N Hbz(6hr) 1Z,370N
Egm(3hr) 16Z,871N 2712 Tex(4hr) 6Z,278N
2211 Hbz(4hr) 70Z,468N Hbz(5hr) 3Z,1080N
In NH kon bij 3% van de vogels beslist worden
of het om een Alk. dan wel om een Zeekoet ging
(97% Zeekoet), in Wd bij 4% (99% Zeekoet) en
in ZH 8% (90% Zeekoet).

-Zwarte Zeekoet - *Cephus grylle*

04&0510 Hbz limm.tp. (aanvaard CDNA)
13-1610 Tex ljuv.tp. (aanvaard CDNA)

-Kleine Alk - *Alle alle*

De 23 Kleine Alken, die dit najaar gezien wer-
den, vallen in het niet bij het gigantische
totaal van vorig najaar. Toch was dit het hoog-
ste najaarstotaal na die van '74,'75 en '85.
NH leverde 19 ex. op, ZH 3 ex. en Wd 1 ex.
De verdeling over de maanden was als volgt:
okt 8 ex., nov 13 ex. en dec 2 ex. Beste dag:
0311 Hbz 1Z,3N

-Papegaaiduiker - *Fratercula arctica*

Van deze soort werden 21 ex. gezien. Een aantal
dat in de lijn der aantalsontwikkeling van
de jaren '80 ligt voor deze soort (zie onder).

jaar:	1980	'81	'82	'83	'84	'85	'86	TOT
ZH	6	3	-	3	4	2	3	21
NH	12	22	8	25	20	25	17	129
Wd	2	1	2	24	-	8	1	38
TOT	20	26	10	52	24	35	21	188

Ook nu weer zien we dat de meeste vogels in
NH zijn waargenomen. De verdeling over de
maanden was als volgt: okt 4 ex., nov 13 ex.
en dec 4 ex. Ook in voorgaande jaren ('74-
'85) bleek nov de maand bij uitstek voor de
Papegaaiduiker te zijn; bijna 50% van de waar-
nemingen werd in deze maand gedaan. Okt en
dec zijn resp. de hierop volgende maanden.
In sept is de soort niet jaarlijks gezien en
juli en aug leverden slechts een enkele waar-
neming op. Als we de waargenomen aantallen
in de jaren '70 ('74-'79) met die van de jaren
'80 ('80-'86) vergelijken, dan blijkt dat de
aantallen verdrievoudigd zijn (totaal '74-'79=
56 ex.; totaal '80-'86= 188) bij een ongeveer
gelijk aantal waarnemingsuren. Of deze toename
reëel is, is natuurlijk moeilijk te zeggen
bij een schaarse, en in de vlucht lastig te
herkennen, soort als de Papegaaiduiker. Als
we er vanuit gaan dat de Papegaaiduiker "the
odd one" tussen de Alk/Zeekoeten is, dan zou-
den we kunnen zeggen dat de toename gelijke
tred houdt met die van de Alk/Zeekoet in de
jaren '80. Het lijkt echter verstandiger om
de toename te wijten aan een betere kennis
van de veldkenmerken van deze soort; het blijkt
bovendien dat de soort vooral herkend wordt
door waarnemers met jarenlange ervaring.

5.13 Roofvogels & Uilen - *Accipitridae & Strigidae*

-Bruine Kiekendief - *Circus aeruginosus*

Slechts 1 juli-, 7 aug-, 1 sept- en 2 nov-
waarnemingen.

-Blauwe Kiekendief - *Circus cyaneus*

Er waren 1 sept-, 4 okt-, 10nov-
waarneming. Tussen 12 en 15 nov werden
te diverse posten 8 ex. gemeld.

-Sperwer - *Accipiter nisus*

Er waren 1 aug-, 2 sept-, 7 okt-, 13 nov- en
1 edc-waarneming. De Sperwer werd in gelijke
mate in NH en ZH gezien, niet in Wd.

-Buizerd - *Buteo buteo*

0410 Hbz 1Z 1311 Hbz 2Z

-Torenvalk - *Falco tinnunculus*

Er waren 1 juli-, 7 aug-, 7 sept-, 4 okt- en
1 dec-waarnemingen. In de helft van de gevallen
betreft het ter plaatse verblijvende vogels.

-Roodpootvalk - *Falco vespertinus*

3008 Hbz lad.m.N

-Smelleken - *Falco columbarius*

Er waren 6 okt-, 4 nov- en 2 dec-waarnemingen.
De aantallen voor NH, ZH en Wd waren resp.
6, 3 en 3ex.

-Boomvalk - *Falco subbuteo*

Er waren 14 aug-, 10 sept en 2 okt-gevallen.
Niet in Wd gezien. Laatste: 0610 Hbz 1Z

-Slechtvalk - *Falco peregrinus*

3108 Hbz 1Z 0709 Hbz 1Z

-Ransuil - *Asio otus*

1511 Hbz 1tp.

-Velduil - *Asio flammeus*

2709 Huis 1Z

13&1411 Nwijk 2tp.

5.14 Zeezoogdieren - *Delphinidae* & *Phocidae*

-Gewone Dolfijn - *Delphinus delphis*

1710 IJm 1tp.

-Gewone Zeehond - *Phoca vitulina*

1610 Schier 1tp. 2412 IJm 1tp.

2510 Ame 1tp. 2612 Hbz 1tp.

-Grijze Zeehond - *Halichoerus gryphus*

1108 Vlie 1imm.m.tp. 1310 Tex 1tp.

1409 Tex lad,tp. 0812 Tersch 1tp.

2709 Tex 1tp.